

1. gyakorlat Deriválás alkalmazásai II.

1. $f(x) = \frac{3}{x} - 3x^{\frac{5}{3}} + 7\sqrt[3]{x}$
2. $f(x) = (3x^7 - 8x^2) \sin x$
3. $f(x) = \frac{1 - \arcsin x}{1 + \arcsin x}$
4. $\frac{x^2 - x}{5}$
5. $\sqrt{\frac{1}{x^2}} \sqrt{x}$
6. $\frac{2 + \sqrt{x}}{2 - \sqrt{x}}$
7. $\frac{\sin x}{x + \cos x}$
8. $\sqrt[3]{3x - 2x^2}$
9. $\frac{x}{\sqrt{a^2 - x^2}}$
10. $\log_2(\sin x)$
11. $\log_2(\sin^3 x)$
12. $\log_2(\sin x^3)$
13. $\log_2(\sin x^3 + \sin^3 x)$
14. $\ln \frac{1 + \cos x}{1 - \sin x}$
15. $\sin^3 3x^3$
16. $\ln \sqrt{\frac{e^{2x}}{1 + e^{2x}}}$
17. $\ln x \operatorname{tg} x$
18. $a^{\ln x}$
19. $\ln(\sqrt[4]{\sin^3 x \cos^3 x})$
20. $e^{2x^2} \ln \operatorname{tg} \frac{x}{2}$
21. $\frac{x^2}{e^{3x}}$

További feladatok:

22. $\sqrt[3]{4x^2 + 2^x + \operatorname{tg} 3x}$
23. $\frac{(x^3 + 5x^2 + 6x) \ln x}{\cos 2x + 10}$
24. $\sqrt{2x^3 + e^{-x^2}}$
25. $\frac{(x^2 + \sqrt{x}) \cos x}{5 + \operatorname{tg} 3x}$
26. $\frac{e^{-x} + e^{x^2}}{e^{-x} - e^{x^2}}$

27. $e^{e^{e^x}}$
28. $e^{e^{e^x + x + 1} + e^x + x + 1}$
29. $\ln(\ln(\ln x))$
30. $\ln(\ln(\ln x) + e^{x + \ln x})$
31. $\sqrt[4]{\operatorname{arctg}(x^2 + \cos(x^2)) - \ln(x^2 + \cos(x^{-1}))}$
32. $\frac{x^3 + 3x^2 + 4x}{\sqrt{5 \ln x + 6 \sin 7x}}$
33. $\frac{\operatorname{arctg}(3 \sin 3x)}{\operatorname{tg} 3x}$
34. $(x - \cos x) 2^{x - \cos x}$
35. $(x - \cos x) \log_2(x - \cos x)$
36. $\sin \left(\sqrt{\frac{1 - x^2}{1 + x^2}} \right)$
37. $\frac{1}{\operatorname{tg}^2 x^2}$
38. $\arcsin \sqrt{1 - x^2}$
39. $\frac{\operatorname{arctg}(x^{1/3})}{\ln(1 + \ln(10 - 2^x))}$
40. $2^{\frac{1-x}{1+x}}$
41. $\frac{\sin(x^2 + 2x)}{\cos(x^2 + 2x + 1)}$
42. $\operatorname{arctg} \left(\frac{1}{1 + x^2} \right)$
43. $\frac{1}{x} \operatorname{arctg}(x^{-1})$
44. $\frac{1}{x} \operatorname{arctg} \sqrt{\frac{\cos(5x + \cos x) + \cos(\cos x)}{x}}$
45. $\cos(\cos(\sin x + 1) + \sin(\cos x + x))$

Logaritmusos deriválás az érdekesség kedvéért:

46. x^{2x}
47. $x^{\sqrt{x}}$
48. $x^{\operatorname{tg} x}$
49. $(\cos x)^{\sin x}$
50. $(\ln x)^{\ln x}$
51. x^{a^x}
52. $\left(\frac{x}{e}\right)^x$
53. $(x^x)^x$

Házi feladatok:

54. Hatványfüggvények. $(x^\alpha)' = \alpha x^{\alpha-1}$, ez alapján:

(a) $f(x) = 4x^3 - x^2 + 7$

(b) $f(x) = x^4 - 2x^2 + 7x + 6$

(c) $f(x) = 4x^{\frac{1}{2}} - 3x^{\frac{1}{3}} + 7$

(d) $f(x) = 4x^{\frac{3}{2}} - 3\sqrt{2x} = 4x^{\frac{3}{2}} - 3(2x)^{\frac{1}{2}}$

(e) $f(x) = \frac{3}{x} - 3x^{\frac{5}{3}} + 7\sqrt[3]{x}$

55. Szorzat alakúak. $(f(x)g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x)$, ez alapján:

(a) $f(x) = (2x + 5)(3x^7 - 8x^2)$

(b) $f(x) = (5x - 7)\sqrt{2x^5}$

(c) $f(x) = (3x^7 - 8x^2) \sin x$

(d) $f(x) = (3x^3 - 8x^2)(\sin x - \cos x)$

56. Hányados alakúak. $\left(\frac{f(x)}{g(x)}\right)' = \frac{f'(x)g(x) - f(x)g'(x)}{(g(x))^2}$, ez alapján:

(a) $f(x) = \frac{x^3 - 1}{1 + 2x}$

(b) $f(x) = \frac{x^3 + 4}{x^2 + 2x}$

(c) $f(x) = \frac{x^3 + x^2 + 4}{\cos x}$

(d) $f(x) = \frac{x^2 \tan x}{2 + \cos x}$

(e) $f(x) = \frac{4}{(1 - x^2)(1 - 3x^2)}$

(f) $f(x) = \frac{x^3 + 3}{(x^2 + x + 1) \sin x}$

(g) $f(x) = \frac{2x^2 - 4x}{(1 - x^2)\sqrt{x}}$

(h) $f(x) = \frac{1 - \arcsin x}{1 + \arcsin x}$

57. Vegyes feladatok.

58. $f(x) = x^3 \ln x$

59. $f(x) = e^x(3x^2 - 4x)$

60. $f(x) = x \sin x \ln x$

61. $f(x) = 2^x \sin x \log_2 x$

62. $f(x) = 3^x(3x^7 - 8x^2 + 1)$

63. $f(x) = \sin x^3$

64. $f(x) = \tan(4x^2 + 1)$

65. $f(x) = \sin(x^2 + 2x + 3)$

66. $f(x) = \sqrt[3]{x - 3x^5}$

Az eddigi házi feladatok megoldásai megtalálhatók a http://www.math.bme.hu/~szbalazs/oktatas/m1/derivallas_gyakorlas.pdf címen. További feladatok:

67. $\left(\frac{1+x}{1-x}\right)^3$

68. $\operatorname{tg}^2 x^2$

69. $\sqrt{2x - \sin 2x}$

70. $(5x^6 - 8x^2)^{10}$

71. $\sin \frac{2+3x}{1+x^2}$

72. $\frac{\cos x^3}{2 + \sin^4 x}$

73. $\cos \frac{2+x}{2^x}$

74. $10^{\sin x}$

75. $10^{\sin^2 x}$

76. $10^{\sin x^2}$

77. $\lg(\sin x)$

78. $\sqrt{\operatorname{tg} x^2}$

79. $e^{\sqrt{x-1}}$

80. $\operatorname{tg} \sqrt{\frac{x-1}{x+1}}$

81. $\arcsin \sqrt{1-x^2}$

82. $\arccos \sqrt{x+1}$

83. $\operatorname{arctg} \frac{1}{x}$

Deriválás alkalmazásai:

1. Az $y = x^2 + 4x + 3$ parabola mely pontjában lesz az érintő meredeksége $\frac{1}{2}$? Hol metszi az ehhez a ponthoz húzott érintő a koordináta tengelyeket?

2. Az $y = \frac{1}{x^2} + 2$ hiperbola mely pontjában lesz az érintő meredeksége $-\frac{1}{4}$? Hol metszi az ehhez a ponthoz húzott érintő az x tengelyt?

3. Írjuk fel az $y = \cos\left(\frac{3\pi}{4}x - \frac{\pi}{2}\right)$ függvény $x_0 = 1$ helyhez tartozó érintőjére merőleges, az érintési ponton áthaladó egyenes egyenletét.

4. Írjuk fel annak az egyenesnek az egyenletét, amely merőleges az $y = \sin(\operatorname{arctg} x)$ függvény $x_0 = 1$ helyhez tartozó érintőjére és átmegy az érintési ponton. Hasonló feladat:

$y = \frac{x}{1+x^2}$, $x_0 = 2$, átmegy a $(6, 3)$ ponton.

$y = \frac{1}{1+x^2}$, $x_0 = 1$, átmegy a $(0, 10)$ ponton.

$y = \ln(x + \sqrt{1+x^2})$, $x_0 = 1$, átmegy a $(-\sqrt{2}, 3)$

5. Írjuk fel az $y = \cos\left(\frac{3\pi}{4}x - \frac{\pi}{2}\right)$ függvény $x_0 = 1$ helyhez tartozó érintőjének egyenletét! Hasonló feladatok:
 $y = \operatorname{tg}(\arccos x)$, $x_0 = \frac{\sqrt{2}}{2}$
6. Meghatározandó az $y = \sin x$ függvény grafikonját a $\left(\frac{\pi}{4}, \sin \frac{\pi}{4}\right)$ pontban érintő egyenes egyenlete.
7. Az $y = xe^{-x^2}$ függvény görbéjének mely pontjaiban vízszintes az érintő?
8. Írja fel annak az egyenesnek az egyenletét, amely érinti az $y = \ln \frac{3}{x^2}$ függvény görbét és párhuzamos a $3y + 2x + 5 = 0$ egyenletű egyenessel.
9. A $y = \operatorname{tg}x$ függvény mely pontjában lesz az érintő meredeksége 2?
10. Az $f(x) = \operatorname{arctg}x$ függvény mely pontjában lesz az érintő meredeksége 2?
11. Az $y = \frac{x}{1-x^2}$ függvény görbéjének mely pontjaiban lesz az érintőnek az x -tengellyel bezárt szöge 45° ?
12. Határozzuk meg a $\frac{9}{2}$ térfogatú, szabályos hatszög alapú hasábok közül a minimális felszínűnek az oldalait.
13. Határozzuk meg az egységnyi térfogatú, szabályos háromszög alapú, felül nyitott hasábok közül azt, amelynek minimális a felülete.
14. Határozzuk meg a szabályos háromszögből kivágható legnagyobb területű téglalap méreteit. Tegyük fel, hogy a téglalap egy oldala a háromszög egy oldalán fekszik.
15. Határozzuk meg az R sugarú gömbben elhelyezhető legnagyobb térfogatú henger sugarát és magasságát.
16. Határozzuk meg az egység sugarú gömbbe írható, maximális térfogatú kúp adatait.
17. Határozzuk meg egy kúpba (alapkör sugara R , magassága M) írható maximális térfogatú henger adatait.
18. Az $r = 4$ cm sugarú félkörbe az átmérőn fekvő trapézt rajzolunk. Hogyan kell a trapéz adatait megválasztani, hogy a területe maximális legyen?
19. Az $y = \frac{x^2}{8}$ parabola mely pontja van legközelebb a $(0, 6)$ ponthoz?
20. Vízszintes terepen állva a vízszintessel α szöget bezáró irányban elhajítunk egy követ. α mely értéke mellett fog tőlünk legtávolabb leesni a kő?
21. (*) Két ember egy vízszintes helyzetben lévő létrát visz. Derékszögben hajló folyosón legfeljebb milyen hosszú létrával tudnak bekanyarodni, ha a folyosók szélessége 3m és 5m?